

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Avaldamismärge:

Riigikogu
seadus
algtekst
RT I 1999, 26, 377

Teeseadus

Vastu võetud 17.02.1999

Välja kuulutatud
Vabariigi Presidendi 10. märtsi 1999. aotsusega nr 553

1. peatükk

ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse reguleerimisala

Teeseadus sätestab tee suhtes esitatavad nõuded, tee omaniku ja liiklejaõigused ja kohustused ning vastutuseliiklusohutusnõuete rikkumise eest, reguleerib teehoiu, tee kasutuse ja kaitse korraldamistja rahastamist ning inimete ja keskkonna kaitset liiklusest tulenevate ohtude eest.

§ 2. Tee

(1) Tee on maantee, tänav, jalgteed ja jalgrattateed või muusõidukite või jalakäijate liiklemiseks kasutatavrajatis, mis võib olla riigi või kohaliku omavalitsuse või muu juriidilise isiku või füüsilise isiku omandis.

(2) Tee moodustavad:

1) liiklemiseks kasutatavad järgmised rajatised:

- sõidutee ning sellega külgnevale alalesisessõidu ja sealt väljasõidu tee ning kõnnitee;
- parkla ja puhkekoht;
- tunnel, sild, truup ja viadukt;
- teekattega samal tasandil paiknevad trammirööpad;
- liikurmasinarada;
- liikleja kontrollimiseks ja maksustamiseks mõeldud ala;
- ühissõiduki peatuseks ettenähtud ala jaootekoda;
- piirikontrolli- ja tollikontrollirajatis;

2) muud rajatised:

- teepeenar, haljasala ning eraldus- või haljasriba;
- tee äärde liikluskahjustuste kaitseks rajatudkaitseehitis ja müratõke ning keskkonnakaitserajatis;
- liikluskorraldusvahend;
- teemärgistus- ja teevalgustusrajatis;
- tee ääres asetsev muu teehoiurajatis.

§ 3. Teemaa

Teemaa on maa, mis õigusaktidega kehtestatud korras on määratudtee koosseisus olevate rajatistepaigutamiseks ja teehoiu korraldamiseks.

§ 4. Avalikult kasutatav tee ja eratee

- (1) Avalikult kasutatavad teed on riigimaantee, kohalik maantee ja tänav.
- (2) Eratee on rajatis, mida võib kasutada üksnes tee omaniku loal. Käesoleva seaduse § 33 lõikes 8 nimetatud juhtudel võib erateed kasutada omaniku loata.
- (3) Jalgtee ja talitee kasutamine ning pääsemine kinnisasjale, millel puudub juurdepääs avalikult kasutatavaltteelt või kinnisasja eraldi seisvalt osalt, on ette nähtud asjaõigusseaduses (RT I 1993, 39, 590; 1995, 26--28, 355; 57, 976; 1996, 45, 848; 1997, 52, 833; 1998, 12, 152; 30, 409; 59, 941).
- (4) Tee omaniku nõusolekul ja tingimustel ning Maanteeameti ja erateeomaniku vahel sõlmitud lepingualusel määrab eratee avalikuks kasutamiseks ning nimetab teehoiu korraldamise eestvastutava isiku teede- ja sideminister riigi huvidest lähtudes. Tee omaniku nõusolekul ja tingimustel ning valla- või linnavalitsuse ja omaniku vahel sõlmitud lepingu alusel määrab eratee avalikuks kasutamiseks ning nimetab teehoiu korraldamise eest vastutava isiku valla- või linnavolikogu kohaliku omavalitsuse huvidest lähtudes. Lepingus nähakse ette eratee kasutamise kord ja tähistus, hüvitis eratee omanikule ning teehoiukulude kandjad.

2. peatükk

TEE LIIGID

§ 5. Maantee

- (1) Maantee on väljaspool linnu, alevit ja alevikke paiknev rajatis, mis on ette nähtud üldiseks liiklemiseks.
- (2) Riigimaantee on riigi omandis olev rajatis, mis on ette nähtud üldiseks liiklemiseks asulate vahel ja läbiasulate.
- (3) Riigimaanteed on:
 - 1) põhimaanteed, mis ühendavad pealinna teiste suurtelinnadega, neid omavahel ja tähtsate sadamate, raudteesõlmede ja piiripunktidega;
 - 2) tugimaanteed, mis ühendavad linnu omavahel ning linnupõhimaanteedega;
 - 3) kõrvalmaanteed, mis ühendavad linnu alevite ja alevikega, alevit ja alevikke omavahel või küladega ning neid kõiki põhi- ja tugimaanteedega;
 - 4) rambid ja ühendusteel, mis on liikluse korraldamiseks jaliiklusvoogude kanaliseerimiseks rajatud eri- ja samatasandiliste maanteedest ristumisalale.
- (4) Riigimaantee liigi kehtestab ning võtab maantee riigimaanteed nimekirja ja arvab sellest välja teede- ja sideminister.
- (5) Kohalik maantee on kohaliku omavalitsuse omandis olev kohaliku liikluse korraldamiseks rajatud tee.
- (6) Kohaliku maantee võtab kohalike maanteed nimekirja ja arvab sellest välja valla- või linnavolikogu.

§ 6. Tänav

Tänav on linnas, alevis või alevikus paiknev rajatis, mis on ehitatud või kohandatud sõidukite või jalakäijate liiklemiseks.

§ 7. Jalgtee ja jalgrattatee

Jalgtee ja jalgrattatee on rajatis, mis on ehitatud või kohandatud kas ainult jalakäijate, nii jalakäijate kui ka jalgratturite või ainult jalgratturite liiklemiseks.

§ 8. Talitee

- (1) Talitee on üle külmunud maa või veekogu rajatav tee, mison ette nähtud mandri ja saarte või mandrieri kohtade vahel liiklemiseks. Talitee kasutamise aeg on piiratud.
- (2) Talitee rajamiseks vajaliku maa või veekogu omanikul on õigus nõuda tee rajajalt maa või veekogukasutamise eest tasu.
- (3) Talitee asukoht, tee kasutamise tähtaeg ja kasutamise tingimused ning tee rajamiseks vajaliku maa või veekogu kasutamise eest võetava tasu suurus nähakse ette maa või veekogu omaniku ja talitee rajamisest huvitatud isiku vahel sõlmitud lepingus.

§ 9. Maantee klass

(1) Maantee klass määratakse, arvestades liiklussagedust, piirkonnaarengu vajadusi ja rahvusvahelistliiklust. Riigimaantee klassi määrab teede- ja sideminister ning kohaliku maanteeklassi valla- või linnavolikogu.

(2) Maantee klassid on kiirtee, I klassi maantee, II klassi maantee, III klassi maantee, IV klassi maantee ja V klassi maantee. Maanteed jaotatakse klassideks järgmiste tunnuste alusel:

1) kiirtee on sellel lubatud kiirusele vastava kattega maanteemootorsõidukite liiklemiseks, mis ei teenindavahetult teega piirnevaid alasid. Kiirteel on kaks eri sõidusuundades kulgevavähemalt kahe sõidurajaga teed, mis on üksteisest eraldatud eraldusribaga või muu rajatisega. Kiirtee ei tohisamal tasandil ristuda teiseteega ega raudteega. Kiirteele sõidetakse kiirendusraja kaudu ja kiirteelt muud liikiteele aeglustusrajakaudu. Tee peab vastama kiirtee kohta kehtestatud nõuetele, kui eeldatav keskmine liiklussagedus on vähemalt 8000 autot ööpäevas;

2) I klassi maantee on kattega ning mõlemas liiklussuunas vähemalt kahe sõidurajaga tee, mis ristub raudteega või teise teega enamasti kahel tasandil. Teele sõidetakse kiirendusrajakaudu ja teelt äraaeglustusraja kaudu. Tee peab vastama I klassi maantee kohta kehtestatud nõuetele, kui eeldatav keskmine liiklussagedus on vähemalt 6000 autot ööpäevas;

3) II klassi maantee on kattega tee, mis võib teise teegaristuda ühel tasandil. Tee peab vastama II klassi maantee kohta kehtestatud nõuetele, kui eeldatav keskmine liiklussagedus on vähemalt 3000 autot ööpäevas;

4) III klassi maantee on kattega tee, mis võib teise teegaristuda ühel tasandil. Tee peab vastama III klassi maantee kohta kehtestatud nõuetele, kui eeldatav keskmine liiklussagedus on vähemalt 1000 autot ööpäevas;

5) IV klassi maantee on kattega või kruusatee, mis võib teise teega ristuda ühel tasandil. Tee peab vastama IV klassi maantee kohta kehtestatud nõuetele, kui eeldatav keskmine liiklussagedus on vähemalt 200 autot ööpäevas;

6) V klassi maantee on kattega või kruusatee. Tee peab vastama V klassi maantee kohta kehtestatud nõuetele, kui eeldatav keskmine liiklussagedus on kuni 200 autot ööpäevas.

(3) Tehnilised nõuded maantee klassile kehtestab koos käesolevaseaduse § 19 lõikes 2 nimetatud teeprojekterimise normide ja nõuetega teede- ja sideminister.

3. peatükk

TEE SUHTES ESITATAVAD NÕUDED

§ 10. Tee seisund

(1) Tee seisund peab võimaldama ohutult liigelda ning olemakeskkonnakaitsenõuete ja tee klassi kohtakehtestatud tehniliste nõuete kohane.

(2) Tali tee, ohutusrajatiste, liiklusmärkide, fooride, piirete, tähispostide ja teemärgistuse kohta käivad ning muud tee seisundi kohta esitatavad nõuded kehtestab teede- ja sideminister.

(3) Tee omanik või käesoleva seaduse § 4 lõikes 4 või § 25 lõikes 6 nimetatud teehoiukorraldamise eestvastutavaks määratud isik on kohustatud hoidma tee käesolevaseadusega ja selle alusel kehtestatud õigusaktidega sätestatud nõuetele vastavas seisundis.

§ 11. Tee registreerimine

(1) Tee omanik on kohustatud tee registreerima asjaomases registris. Tali teed registrisse ei kanta.

(2) Riigimaantee registreeritakse riiklikus maanteeregistris.

(3) Kohalik maantee, tänav, jalgrataste ja jalgrattatee ning eratee registreeritakse kohalikus teeregistris.

(4) Teeregistrite asutamise, pidamise ja likvideerimise ning rahastamise suhtes kohaldatakse andmekogudeseadust (RT I 1997, 28, 423; 1998, 36/37, 552; 1999, 10, 155).

§ 12. Tee tähistamine

(1) Euroopa teedevõrgu registris olev tee peab olema tähistatud E-tähisega, riiklikus maanteeregistris olev tee riigimaantee tähisega ning kohalikus teeregistris olev tee kohaliku tee nime võitähisega. Tänav ja eratee peavad olema tähistatud nimega.

(2) Asustusüksusesse sissesõidu tee ja sealt väljasõidutee peab tee omanik tähistama suunaviitadega.

(3) Teetähistussüsteemi ja selle rakendamise korra kehtestab teede- ja sideminister.

§ 13. Tee kaitsevöönd

(1) Tee kaitseks, teehoiu korraldamiseks, liiklusohutuse tagamiseks ning teeltlähnevate keskkonnakahjulikeja inimesele ohtlike mõjude vähendamiseks rajatakse tee äärdekaitsevöönd.

(2) Riigimaantee kaitsevööndi laius mõlemal poolsõiduraja telge ja mitme sõiduraja korral mõlemal pooläärmise sõiduraja telge on 50 meetrit.

(3) Kohaliku maantee kaitsevööndi laius mõlemal poolsõiduraja telge ja mitme sõiduraja korral mõlemalpool äärmise sõiduraja telge on 20 kuni 50 meetrit.

(4) Eratee kaitsevööndi laius on mõlemal pool sõidurajatelge ja mitme sõiduraja korral mõlemal pooläärmise sõiduraja telge 10 kuni 50 meetrit.

(5) Tänavakaitsevööndi laius on teemaa piirist kuni 10 meetrit; vööndi laius nähakse ette detailplaneeringus.

4. peatükk

TEEHOID

§ 14. Teehoiu mõiste

Teehoiuna käsitatakse teetöö kavandamist, tee projekteerimist, ehitamist ja remontimist, tee jateekaitsevööndi hooldamist, teekasutuse korraldamist ning tee haldamisegaseotud muud tegevust.

§ 15. Teehoiu kavandamine

(1) Teehoiu kavandades tuleb järgida keskkonnakaitsenõudeid, piirkonna arengu vajadusi ja eeldatavat liiklussagedust. Lühiajaline teehoiukava koostatakse kolmeks aastaks ja seda tuleb igal aastal uuendada. Pikaajalist teehoiukava koostades lähtutakse õigusaktides sätestatud tähtaegadest.

(2) Teehoiukava peab sisaldama:

1) kavandatavate ehitus- ja remondiobjektide nimekirja;

2) hooldetööde kulude arvestust;

3) teehoiukulude eelarvet ning kulude katteks kavandatud tulude arvestusriigieelarve, kohalike eelarvete, laenude, välisabi ja muude rahastamisallikate lõikes.

(3) Teehoiukava koostab Teede- ja Sideministeerium Maanteeameti ja kohalike omavalitsuste koostatud teehoiukavasid arvestades.

§ 16. Teehoiu rahastamine

(1) Teehoiukava kinnitab Vabariigi Valitsus. Teehoiu rahastatakse Vabariigi Valitsuse kinnitatud teehoiukava alusel.

(2) Teehoiu rahastamiseks nähakse riigieelarves ette kuludüldsummas mitte vähem, kui on kavandatud laekumisi järgmistest allikatest:

1) kütuseaktsiisist 75 protsenti;

2) mootorsõidukiaktsiis;

3) trahvid teekasutus- ja teekaitsenõuete rikkumise eest.

(3) Raha jaotus riigimaantee hoiuks ning kohalike maantee jaotuse hoiuks määratakse igakseelarveaastaks riigieelarves.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 3 alusel määratud raha jaotuse riigimaantee ehitus- ja remondiobjektide, hooldetööde ja muude teehoiuks vajalike kulude lõikes kinnitab teede- ja sideminister teehoiukava alusel. Kohalike teede hoiuks riigieelarvest määratud raha jaotuse maakondade vahel kinnitab teede- ja sideministri ettepanekul teehoiukava alusel Vabariigi Valitsus.

§ 17. Tee planeerimine, ehitamine ja remontimine

(1) Tee rajamiseks ettenähtud maa-ala planeeritakse ja avalikkust informeeritakse planeeringu koostamisest planeerimis- ja ehitusseaduse (RT I 1995, 59, 1006; 1996, 36, 738; 49, 953) kohaselt.

(2) Tee ehitamise eesmärk on muuta liiklemine ohutumaks, suurendada tee läbilaskevõimet ja seegasoostada transiitliiklust, parandada keskkonnaseisundit või soodustada piirkonnaarengut. Tee ehitamisetulemus on uus tee, tee klassi muutumine, uus ristmik või lisarada.

(3) Tee remontimise eesmärk on kõrvaldada tee-elementide kulumise ja kahjustuste tagajärjed. Remonditulemus on tee-elementide esialgne tehniline seisund. Tee klass remondi tulemusena ei muutu.

§ 18. Kinnisasja sundvõõrandamine

(1) Avalikult kasutatava tee ehitamise korral kohaldatakse ettenähtud sundvõõrandamise suhtes kinnisasjasundvõõrandamise seadust (RT I 1995, 30, 380; 59, 1006).

(2) Asulate vahel ja läbi asulate üldiseks liiklemiseks ettenähtud tee ehitamise korral otsustab kinnisasjasundvõõrandamise Vabariigi Valitsus ning kohalikuks liiklemiseks ettenähtud tee ehitamise korral valla- või linnavalikogu.

§ 19. Teeprojekt

(1) Tee ehitamise aluseks on projekt ja eelarve. Muudeksteehoiutöödeks koostatakse projekt või kulutustekalkulatsioon. Projekti järgi tehtavad teehoiutööd on ette nähtud käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud teeprojekteerimise normide ja nõuete järgi.

(2) Projekti suhtes esitatavad nõuded, tee projekteerimise normid ja nõuded ning projekti ekspertiisitegemise korra kehtestab teede- ja sideminister.

(3) Asulate vahel ja läbi asulate üldiseks liiklemiseks ettenähtud tee projekteerimise nõuded annab Maanteeamet. Kohalikuks liiklemiseks ettenähtud tee projekteerimise nõuded annab valla- või linnavalitsus. Projekteerimise nõuded esitatakse tee omanikule.

(4) Teeprojektil tuleb teha ekspertiis. Teeprojekti ekspertiis peab ka selgitama, kuidas teehoiutöö mõjutab keskkonda.

(5) Ekspertiisi võib teha isik, kellel on asjakohane tegevusluba.

(6) Teeprojekti peab kinnitama tee omanik.

§ 20. Ehitusjärelvalve

(1) Teehoiutöö ehitusjärelvalvet korraldab Maanteeamet.

(2) Ehitusjärelvalve ülesanne on:

1) kontrollida, kas teeprojekt vastab seadustele ja normidele ning detailplaneeringutele ja projekteerimise nõuetele;

2) kontrollida, kas teehoiutööl täidetakse tee-ehitusloaga kehtestatud nõudeid ja kas töö tegijal on tegevusluba;

3) teha ettekirjutusi teehoiutööde puudustekõrvaldamiseks;

4) teatada valla- või linnavalitsusele ning maanteeregistrile või kohalikule teeregistrile tee-ehitusloa jateekasutusloa väljaandmisest;

5) korraldada ehitise toimunud avarii põhjuste uurimist ja teostada omanikujärelvalvet tee omanikuga sõlmitud järelvalvelepingus ettenähtud volituste piires.

(3) Ehitusjärelvalvet võib teostada tegevusloaga isik. Järelvalveametnikul on järgmised õigused:

1) saada projekti kontrollimiseks vajalikke andmeid, töökontrollimiseks pääseda takistamatult teele, teha ehituse tegevõtjale ettekirjutusi, kui ehitise ei ole projektikohane ega vasta ehitusnormidele või on muutunud avarii- või keskkonnaohtlikuks, ja määrata tähtaeg puudustekõrvaldamiseks;

2) nõuda tee-ehitusloa väljaandjalt loa peatamist või tühistamist, kui on rikutud ehitusloaga kehtestatud nõudeid;

3) nõuda ettevõtjalt teeprojekti võitõvõtulepingus määratud kvaliteedinõuetelemittevastavate tööde ümbertegemist.

(4) Järelvalvekulud kannab tee omanik.

(5) Ehitusjärelevalve korra ja järelevalveametnikele tegevusloandmise korra, tee-ehitusloa ja teekasutusloandmise ning teehoiutööde dokumenteerimise nõuded kehtestab teede- ja sideminister.

§ 21. Tee-ehitusluba

(1) Tee-ehitusloa alusel tehtavad teehoiutööd on ette nähtudkäesoleva seaduse § 19 lõikes 2 nimetatud teeprojekteerimise normide ja nõuetega.

(2) Asulate vahel ja läbi asulate üldiseks liiklemiseks ettenähtud tee tee-ehitusloa annab Maanteeamet ning kohalikuks liiklemiseks ettenähtud tee tee-ehitusloa valla- või linnavalitsus. Tee-ehitusluba antakse tee omanikule.

(3) Võõrale maale tee rajamise tee-ehitusluba antakse pärast servituudi kandmist kinnistusraamatusse.

(4) Teehoiutööks antakse tee-ehitusluba, kui teeprojekt vastab projekteerimisnõuetele ning ehitusnormidele ja teistele õigusaktidele.

(5) Tee-ehitusloaga määratakse teehoiutöötähtaeg, järelevalveametnik ja töö alustamisest teatamise kohustus.

(6) Tee-ehitusluba antakse kuu aja jooksul pärast loataotluse saamist. Loaväljaandjal on õigus tunnistadaluba kehtetuks, kui:

1) tööd ei ole alustatud tee-ehitusloa väljaandmisest arvates ühe aasta jooksul;

2) tööd jätkata on ohtlik;

3) rikutakse teehoiutöid reguleerivaid õigusakte;

4) ei järgita teeprojekti või

5) rikutakse muid tee-ehitusloaga ettenähtud nõudeid.

(7) Tasulise tee ehitamiseks tee-ehitusluba andes tuleb arvestada, et liiklejal peab olema võimalik sihtpunktisõita mööda tasuta teed, välja arvatud mandrit saarega ühendavasilla ületamine ja tunneli läbimine. Tasuta teekasutamine ei tohi põhjustada liiklejale liigseid kulusi ja võtta liigselt aega.

(8) Tee-ehitusluba ei anta, kui:

1) teeprojekt ei ole detailplaneeringu ja projekteerimisnõuetekohane;

2) teeprojekti ei ole koostanud või kontrollinud asjakohasetegevusloaga isik;

3) projekteeritud ehitus kahjustab asjaõigusseaduse §-des 143--154 sätestatud naabrusõigusi ja kui naabriga ei ole saavutatud kokkulepet;

4) teeprojekt ei vasta tee projekteerimise normidele ja nõuetele ning teistele õigusaktidele.

§ 22. Teekasutusluba

(1) Tee kasutamiseks annab loa tee-ehitusloa andja.

(2) Teekasutusloa võib anda pärast tee projektikohast valmimist ja ehitusjärelevalve ettekirjutuste täitmist.

(3) Tee kantakse teeregistrisse pärast teekasutusloa saamist.

(4) Ehitatava või remonditava tee võib teekasutusloa alusel võtta valminud osade kaupa kasutusele juhul, kui on tagatud liiklusohutus.

§ 23. Tee likvideerimine

(1) Tee võib likvideerida, kui seda pärast uue tee ehitamist võimõnel muul põhjusel enam ei vajata. Teelikvideerimise loa annab valla- või linnavalitsus.

(2) Valla- või linnavalitsus võib lubada tee likvideerida ilma asjakohase projektita.

§ 24. Teedokumentide säilitamine

Teeprojekti ja muud olulised dokumendid peab säilitama tee omanik. Teekasutusloa saamisest arvates kümneaasta pärast antakse teedokumentid arhiivi, kus neid säilitatakse arhiiviseaduses (RT I 1998, 36/37, 552; 1999, 16, 271) sätestatud korras.

§ 25. Teehoiu korraldajad

(1) Teehoidu korraldab tee omanik Euroopa lepingu (RT II 1995, 22--27,120), riigihangete seaduse (RT I1995, 54, 883; 1997, 9, 79; 1998, 38, 561; 1999, 16, 271) ja käesoleva seaduse ning nendealusel antudõigusaktide kohaselt.

(2) Maanteeamet korraldab riigi omandis olevatel teedel teehoidu ja on kohustatud looma tingimused ohutuksliiklemiseks nendel teedel.

(3) Valla- või linnavalitsus korraldab kohaliku omavalitsuse omandisolevatel teedel teehoidu ja onkohustatud looma tingimused ohutuks liiklemiseks nendel teedel.

(4) Eratee omanik korraldab tema omandis oleval teel teehoidu ja on kohustatud looma tingimused ohutuksliiklemiseks tema teel.

(5) Talitee rajaja korraldab teehoidu taliteel ja on kohustatud looma tingimusedohutuks liiklemiseks temarajatud teel.

(6) Teehoiutööde ajal tagab liiklusohutuse teehoiutöötegija. Teehoiu korraldamise eest vastutava isikumääravad tee omanik ja teehoiutööde tegija lepinguga.

(7) Linnas, alevis ja alevikus on teega külgneva territooriumi kasutajakohustatud tegema heakorratõidsõidutee ja vastava territooriumi vahel oleval kõnniteel.

§ 26. Tasuline tee

(1) Tasulise tee võib rajada üksnes uusehitisena. Tasulise tee hoiukulud kannab ja tee kasutamise tasukehtestab tee omanik.

(2) Tee-ehitusloa andja võib tasulise tee omanikule kehtestada tee-ehitus- jateekasutusnõuded, tee tasulisenakasutamise tähtaja ning teevaidluste lahendamise korra.

§ 27. Teel paiknev teeväline rajatis

(1) Teel paikneva melioratsiooni- ja hüdrotehnilise ning muu rajatisehoidu korraldab selle omanik teomaniku nõusolekul.

(2) Teed ületavat viadukti hoiab korras selle omanik.

§ 28. Raudteeületuskoht

(1) Raudteeületuskoht on tee ja raudtee samatasandilise ristumise ala.

(2) Raudteeületuskohal teeb ristumiskoha hoiutõid ja on kohustatud looma tingimused ohutuks liiklemisekstee omanik ja raudtee omanik vastavalt neile kuuluva kinnisasja ulatuses.

(3) Tee ja raudtee kattuvus kaitsevööndis teevad tee omanik ja raudteeomanik hoiutõid omavahelisekokkuleppe alusel.

§ 29. Avalikult kasutatava tee maakasutus

(1) Avalikult kasutatava tee maakasutuse sihtotstarve on transpordimaa.

(2) Avalikult kasutatava tee seisundist või teehoiutöödesttingitud ajutiseks ümbersõiduks sõlmib tee omaniklepingu kinnistu omanikuga, kelle maal ümbersõiduks kasutatav tee asub. Lepingutei pea sõlmima avarii jaloodusõnnetuse korral.

(3) Avalikult kasutatava tee omanikul on õigus anda teemaad maakasutustreguleerivate õigusaktide kohaseltkasutada teisele isikule ilma hoonestusõigusega tingimusel, et see ei raskenda teehoidu eghalvenda liiklusolusid.

(4) Teealuses maapõue osas tehtavate kaevandamistöodesuhtes, välja arvatud allmaaehtiste rajamine, eikohaldata maapõueseadust (RT I 1994, 86/87, 1488; 1995, 75, 1321; 1996, 49, 953;1997, 52, 833; 86, 1461;93, 1562; 1998, 64/65, 1005; 1999, 10, 155).

§ 30. Teehoiutöö tehnoloogia

(1) Tee ehitamise ja remontimise ning muude teehoiutöödetehnoloogia peab vastama liiklusohutus- jakeskkonnakaitse- ning tee seisundi suhtes esitatavatele nõuetele.

(2) Teehoiutööde tehnoloogianõuded kehtestab teede- ja sideminister.

§ 31. Teave tee seisundi ja kasutuskorralduse kohta

(1) Riigimaanteede seisundi ning nende kasutamise ja kaitsepõhinõuete kohta annab teavet Maanteeamet. Operatiivinfot riigimaanteede liiklusolude kohta annab Maanteeamet üleriigilise levikugaraadio kaudu.

(2) Maanteeamet peab üleriigilise levikuga raadio kaudu teatamariigimaantee liikluskorralduse olulisestmuudatusest ja selle kehtimisajast vähemalt 24 tundi ette. Avalikult kasutatava teeomanik peab liikluskorraldusemuudatusest teatama viisil, mis võimaldab teavet saada sellel liiklejal, kes seda vajab.

(3) Tugeva lumetuisu ja kiilasjää tekkimise korral ning muulliikluskorraldust või liiklusohutust oluliselt mõjutaval juhul on Maanteeamet kohustatud üleriigilise levikuga raadio kauduviivitamata teatama riigimaanteeolukorrast ja andma operatiivinfot loodus- või liiklusõnnetusest põhjustatud liikluskorralduse muudatustest.

(4) Järelepärimise korral peab tee omanik andma teavet tee seisundi ja kasutuskorralduse kohta.

5. peatükk

TEE KASUTAMINE JA KAITSMINE

§ 32. Tee kasutajale esitatavad nõuded

(1) Teed ja tee kaitsevööndit kahjustada ja risustada on keelatud. Teeomanik ja tee kaitsevööndi omanik võivad nõuda tee või tee kaitsevööndi kahjustajalt võirisustajalt teehoiukulude katteks hüvitist.

(2) Veoste või sõitjate veoga tegelev ettevõtja peab andma teeomanikule tema nõudmisel andmeid teedkasutavate sõidukite, vedude mahu, teekonna ning sõitude sageduse kohta.

(3) Tee ja tee kaitsevööndi kasutamise ning kaitsmise nõuded kehtestab teede- ja sideminister.

§ 33. Veste ja sõitjate vedu

(1) Liiklust korraldatakse liiklusseaduse (RT 1992, 12, 193; RT I1995, 2/3, 3; 1996, 16, 268; 1997, 86, 1459; 1999, 16, 272) ja selle alusel antud õigusaktide alusel.

(2) Liiklusväliseks otstarbeks võib teed kasutada üksnes teeomaniku kirjalikul loal ja tema kehtestatud tingimustel.

(3) Kui avalikult kasutatav tee suletakse liiklusvälise ürituse korraldamiseks, on asjaomase loa saanud isikkohustatud liikluse ümberkorraldamisega seotud kulud tee omanikule hüvitama.

(4) Nii koormaga kui ka koormata liikleva sõiduki suurimad lubatud mõõtmed ning massi ja teljekoormused kehtestab teede- ja sideminister.

(5) Sõitjate turvalisuse tagamiseks peab tee omanik hoolitsema nii tee kuika sõitjate peale- ja mahaminekukohtade ohutuse eest.

(6) Lasteveo- või muu ühissõiduliini avamiseks on vaja teeomaniku kirjalikku nõusolekut.

(7) Laste ja teiste reisijate ohutuse tagamiseks võib tee omanik seada nii ajutisi kui ka alalisi piiranguid muude sõidukite liiklemiseks ühissõidukite marsruudil.

(8) Erateed ja realservituudiga erateed ning tasulist teed peab tee omanik lubamatasuta kasutada alarmsõidukil ja erakorralise või sõjaseisukorra ajal kaitsevääsõidukil. Muudel sõidukitel peab tee omanik lubama teed tasuta kasutada ainult juhul, kui avalikult kasutatav tee on avarii või loodusõnnetuse tagajärjedelikvideerimiseks suletud.

§ 34. Liiklusväline teabevahend

(1) Liiklusväline teabevahend on reklaamiseaduses (RT I 1997, 52, 835) nimetatud kuulutus, teadaanne või märkis, mis ei ole ette nähtud liikluse korraldamiseks või mis ei ole liikluskorraldusvahendi kohta kehtestatud nõuete kohane.

(2) Liiklusvälise teabevahendi paigaldamise loa annab maa omanik teeomaniku kirjalikul nõusolekul ja temaseatud tingimustel. Teele ja tee kaitsevööndi alale võib paigaldada liiklusvälise teabevahendi, mis:

1) ei eksita liiklejat ega varja tema eest liikluskorraldusvahendit;

2) ei raskenda liikluskorraldusvahendi eristamist;

3) ei ohusta liiklust liikleja pimestamisega ega tähelepanuhajutamisega;

4) ei piira nähtavust ristmikul.

Nimetatud nõuete eiramisega tekitatud kahju peab liiklejale hüvitamateabevahendi paigaldaja.

(3) Kiirteele ning rahvusvahelisele maanteele ja nende kaitsevööndialale võib liiklusvälise teabevahendipaigaldada ainult rööpselt tee teljega. Ajutise liiklusvälise teabevahendivõib lühiajalise ürituse või sündmuseajaks paigaldada käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud tingimustel.

(4) Maanteele ja maantee kaitsevööndi alale võibliiklusvälise teabevahendi paigaldada käesoleva paragrahvilõikes 2 sätestatud tingimusel, kui teabevahendi sõiduteepoolse servakaugus sõidutee äärest on vähemalt 12 meetrit. Väljapoole tee kaitsevööndit võibliiklusvälise teabevahendi paigaldada maa omaniku loal.

(5) Teele või tee kaitsevööndisse tee omanikunõusolekuta paigaldatud liiklusvälise teabevahendi peabpaigaldaja tee omaniku nõudel viivitamata kõrvaldama. Nõudetäitmata jätmise korral on tee omanikul õigusteabevahend kõrvaldada. Teabevahendi kõrvaldamise kulud kannab teabevahendipaigaldaja.

§ 35. Erakorraline vedu ja sõit

(1) Erakorralised on vedu ja sõit, mil suuremõõtmelisevõi raskekaalulise veose või veoseta sõiduki kas võiüks suurim mõõde, mass või teljekoormus ületabkäesoleva seaduse § 33 lõike 4 alusel kehtestatud suuruse.

(2) Avalikult kasutataval teel on erakorraline vedu ja sõit lubatud eriloaga jaeritasu eest ning üksnes loalmärgitud marsruudil ja tingimustel. Tee omanikule erakorralise veo võisõiduga tekitatud kulutuste hüvitamiseja eritasu määrad ning erilubade väljaandmise korra kehtestab teede- ja sideminister.

§ 36. Tegevus teel ja tee kaitsevööndis

(1) Teel ja tee kaitsevööndis on tee omaniku nõusolekutakeelatud:

1) ehitada nähtavust piiravaid hooneid või rajatisi ning rajadaistandikku;

2) ehitada kiirendus- või aeglustusrada, peale- võimahasõiduteed, alalist või ajutist müügipunkti või muudteeninduskohta;

3) takistada jalakäijate liiklemist neid häiriva tegevusega;

4) paigaldada valgustusseadet või teabe- ja reklaamivahendit;

5) korraldada spordivõistlust või muud rahvaüritust;

6) kaevandada maavara ja maa-ainest;

7) teha metsa uuendamiseks lageraiet;

8) teha veerepiimi muutust põhjustavat maaparandus-või muud teehoiuvälisist tööd.

(2) Tee kaitsevööndi maa omanik on kohustatudkaitsevööndis hoidma korras teemaaga külgnevakaitsevööndi maa-ala ja sellel paikneva rajatise ning kõrvaldama või lubama kõrvaldada nähtavust piiravaistandiku, puu, põõsa või muu liiklusele ohtliku rajatise. Ta peabvõimaldama paigaldada teega külgnevale kaitsevööndikinnistule talihooldeks ajutisi lumetõkkeid, rajada lumevalle ja kraave tuisklumetõkestamiseksning paisata lund väljapoole teemaad, kui nimetatud tegevus ei takistajuurdepääsu tema elukohale ja varale.

(3) Mitmele omanikule kuuluvate teede ristumiskohal vastutab iga omanik ohutuksliiklemiseks vajaliku teeseisundi eest talle kuuluva kinnisasja ulatuses.

(4) Uue tee ristumiskoha ehitamise kulud kannab omanik, kes nõuabteede ühendamist. Teede omanikekokkuleppel võib kulud jaotada.

6. peatükk

KOHUSTUSED, JÄRELEVALVE JA VASTUTUS

§ 37. Tee omaniku õigused ja kohustused

(1) Tee omanik on kohustatud jälgima tee seisundit ja hoidma tee korras, kõrvaldama teelt liiklust ohustavavõi nähtavust piirava istandiku, puu, põõsa või muuliiklusele ohtliku rajatise ning korraldama tee kasutamist jakaitset.

(2) Kui pinnase sulamise, vihma või muude liiklust oluliselt mõjutavate tegurite tõttu on tee konstruktsiooninõrgenenud ja liiklus võib teed kahjustada või liigelda on ohtlik, võib tee omanik tee või selle osa teatavaks ajakssulgeda või teel liiklust piirata. Tee sulgemisest või liikluspierangutest tuleb teatada käesoleva seaduse § 31 lõikes 2 sätestatud korras.

(3) Tee omanikul on õigus nõuda eratee kasutajalt tee kasutamise gaseotud kulude katteks hüvitist.

(4) Teeäärse metsa kaitsemetsale vastavad kasutamise viisid võib metsaseadusele (RT I 1998, 113/114, 1872) vastavalt määrata metsaomanik.

(5) Teeäärne mets määratakse tee omaniku taotlusel või üldistes huvides planeeringuga kaitsemetsaks, kuisee on vajalik:

1) tee kahjuliku mõju külgnevale kinnisasjale või keskkonnale vältimiseks või vähendamiseks;

2) tee kaitsmiseks kahjulike loodusmõjude eest või liiklusohutuse huvides.

(6) Tee omanik on kohustatud liiklejale hüvitama teekasutamiskõlbmatuse tõttu ning käesoleva seaduse võiselle alusel antud õigusakti rikkumise tõttu tekitatud kahju, väljaarvatud käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud juhtudel.

§ 38. Tee kaitsevööndi maa omaniku õigused ja kohustused

(1) Tee kaitsevööndi maa omanik võib nõuda teeomanikult piirangute või servituutide tõttu tekkinud kahjuhüvitamist.

(2) Kui teede ristumiskoha nähtavuse parandamiseks ei ole hoonet või muud ehitist tee kaitsevööndis võimalik ega otstarbekas lammutada, tuleb sõiduohutuse huvides paigaldada liikluskorraldusvahend või muu tõke.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud ohutusnõuete täitmist kontrollivad Politseiamet ja Maanteeamet.

§ 39. Seaduse täitmise järelevalve

(1) Järelevalvet käesoleva seaduse ja selle alusel antud õigusaktide nõuetest kinnipidamise üle korraldavad Maanteeamet ja Politseiamet ning tee omanik käesolevas seaduses loetletud õigusija kohustusi järgides.

(2) Käesoleva seaduse ja selle alusel antud õigusaktide nõueterikkumiste kõrvaldamiseks on õigus koostada teatekirjutusi politseiametnikul ning teede- ja sideministri volitatud ametnikul kõigi teedepuhul ning kohaliku omavalitsuse volikogu volitatud ametnikul tema omavalitsuse omandis olevate teede puhul.

§ 40. Juriidilise isiku vastutus teekasutus- jateekaitse nõuete rikkumise eest

(1) Kui juriidiline isik tee omaniku loata:

1) kasutab teed spordi- ja teisteks rahvaüritusteks ning muudeks liiklusvälisteks kogunemisteks -- määratakse talle rahatrahv 10 000 kuni 50 000 krooni;

2) kasutab liiklemiseks normidele mitte vastavate mõõtmete või teljekoormusega või teed muul viisil kahjustavat sõidukit -- määratakse talle rahatrahv 10 000 kuni 50 000 krooni;

3) teeb teel teehoiuvälilist tööd, paigutab teeletõövahendi või ehitus- või metsamaterjali, ehitab hoone või rajatise või rajab istandiku -- määratakse talle rahatrahv 10 000 kuni 50 000 krooni;

4) kaevandab tee kaitsevööndis maavara, teeb metsa lageraiet või muud looduskeskkonda ümber kujundavat tööd või ehitab tee kaitsevööndissehoone, rajatise või muu objekti või rajab istandiku -- määratakse talle rahatrahv 10 000 kuni 50 000 krooni;

5) paigaldab liiklusvälise teabevahendi -- määratakse talle rahatrahv 10 000 kuni 50 000 krooni;

(2) Kui juriidiline isik:

1) jätab täitmata tee kaitsevööndi ja sellel asuvarajatisse korrashoiu nõuded või kahjustab või risustab teed ja tee kaitsevööndit või ei kõrvalda liikluskorraldusvahendit teatavalt ajaks -- määratakse talle rahatrahv 10 000 kuni 30 000 krooni;

2) rikub tee kohta kehtestatud liiklusohutusnõudeid, jätab teatavalt ajaks rakendamata abinõud teataval teel liikluse keelamiseks või piiramiseks, jätab liiklusohutuse kohakorrastamata või liiklust ohustavavõi nähtavust

piirava takistuse, puu, põõsa vöiistandiku kõrvaldamata, jätab nõutud liikluskorraldus- vöiteetähistusvahendi paigaldamata vöi paigaldab selle nõuetevastaselt --määratakse talle rahatrahv 30 000 kuni 50 000 krooni.

(3) Juriidilise isiku karistamine ei välista õiguserikkumisetöimepannud füüsilise isiku karistamist.

(4) Juriidilise isiku haldusõiguserikkumise asja arutab jamäärab talle karistuse halduskohtunik.

(5) Karistuse määramise ja vaidlustamise ning jõustunudkohtuotsuse täitmise ja muid käesoleva paragrahvilõigetes 1 ja 2 loetletud haldusõiguserikkumise asju menetletaksehaldusõiguserikkumiste seadustiku (RT 1992,29, 396; RT I 1997, 66--68, 1109; 73, 1201; 81, 1361 ja 1362; 86, 1459 ja 1461; 87, 1466ja 1467; 93, 1561,1563--1565; 1998, 2, 42; 17, 265; 23, 321; 30, 410; 34, 484; 36/37, 552 ja 553; 38, 562;51, 756 ja 759;52/53, 771; 60, 951 ja 952; 64/65, 1004; 86/87, 1409; 98/99, 1574; 103, 1695; 108/109, 1783;1999, 4, 53;10, 149 ja 156; 16, 267, 271, 272 ja 276; 23, 350) ja täitemenetluse seadustiku(RT I 1993, 49, 693; 1997,43/44, 723; 1998, 41/42, 625; 51, 756; 61, 981; 103, 1695; 1999, 18, 302) alusel.

§ 41. Juriidilise isiku haldusõiguserikkumise protokollikoostamine

(1) Käesoleva seaduse § 40 lõigetes 1 ja 2sätestatud juriidilise isiku haldusõiguserikkumise kohta on õiguskoostada protokoll käesoleva seaduse täitmise järelevalveks volitatudametisikul.

(2) Protokollis peab sisalduma:

- 1) selle koostamise aeg ja koht;
- 2) selle asutuse nimetus ja aadress, kelle nimel protokoll koostatakse;
- 3) protokollile koostanud isiku ametinimetus ning ees- ja perekonnanimi;
- 4) haldusõiguserikkumise nimetus ja asukoht;
- 5) õiguserikkumise volitatud esindaja ametikoht ning ees- ja perekonnanimi;
- 6) õiguserikkumise aeg ja koht ning õiguserikkumise kirjeldus;
- 7) märge, et õiguserikkumise esindajale on tutvustatud temadõigust kasutada õigusabi;
- 8) viide käesoleva seaduse § 40 lõikele ja punktidele, mis näeb ette vastutuse selle haldusõiguserikkumise eest;
- 9) haldusõiguserikkumise volitatud esindaja seletus ning muud asjalahendamiseks vajalikud andmed.

(3) Protokollile kirjutavad alla selle koostanud ametnik ja haldusõiguserikkumise volitatud esindaja; kui on tunnustajaid ja kannatanuid, siis võivad protokollile alla kirjutada ka nemad.

(4) Kui haldusõiguserikkumise volitatud esindaja keeldub protokollile allakirjutamast, teeb protokollile koostajale kohta protokollile kande. Protokollile lisatakse haldusõiguserikkumise volitatud esindajakirjalikud märkusedprotokollile kohta ning protokollile allakirjutamisest keeldumise motiivid.

(5) Haldusõiguserikkumise protokoll koostatakse kahes eksemplaris, millest üks jääb koostajale ja teine haldusõiguserikkumise volitatud esindajale.

7. peatükk

SEADUSE RAKENDAMINE

§ 42. Eesti Vabariigi maanteeseaduse kehtetuks tunnistamine

Eesti Vabariigi maanteeseadus (RT 1992, 1, 1; RT I 1996, 49, 953) tunnistatakse kehtetuks.

§ 43. Kriminaalkoodeksi muutmine

(1) Kriminaalkoodeksis (RT 1992, 20, 288; RT I 1997, 21/22, 353;28, 423; 30, 472; 34, 535; 51, 824;52, 833 ja 834; 81, 1361; 86, 1461; 87, 1466, 1467 ja 1468; 1998, 2, 42; 4, 62; 17, 265; 23, 321;30, 412;36/37, 552 ja 553; 51, 756 ja 759; 59, 941; 98/99, 1576; 107, 1766; 108/109, 1783; 1999, 4, 53;10, 156; 16,267, 271 ja 276) tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahv 84 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«§ 84. Tee ja raudtee, liiklusvahendi ning side-, signalisatsiooni- ja energiaseadme rikkumine

Tee või raudtee, liiklusvahendi või side-, signalisatsiooni- või energiaseadme tahtliku purustamise või rikkumise eest, mis põhjustas või võis põhjustada rongi- või lennuõnnetuse, laevaavarii, liiklusõnnetuse, transpordi või side normaalse töö rikkumise, häire energiatootmise või jaotamise süsteemis, -- karistatakse vabadusekaotusega kolmest kuni kaheistkümnelt aastani.»;

2) paragrahvi 33 lõigetes 3 ja 4, § 81¹ lõike 2 punktis 3, § 83 pealkirjas ja lõikes 1 ning § 205 pealkirjas asendatakse sõna «transpordivahend» sõnaga «liiklusvahend» vastavas käändes, § 205 lõikes 1 asendatakse sõna «veetranspordivahendi» sõnaga «veeliiklusvahendi».

§ 44. Asjaõigusseaduse muutmine

Asjaõigusseaduses (RT I 1993, 39, 590; 1995, 26--28, 355; 57, 976; 1996, 45, 848; 1997, 52, 833; 1998, 12, 152; 30, 409; 59, 941) asendatakse sõnad «avalik tee» sõnadega «avalikult kasutatav tee» vastavas käändes.

§ 45. Seaduse jõustumine

Käesoleva seaduse §-s 16 sätestatud korra kohane teehoiurahastamine jõustub 2000. aasta 1. jaanuaril.

Riigikogu esimees Toomas SAVI